

Насоки на ОИСР за мултинационални предприятия

Либерализацията на пазара, по-ниските транзакционни разходи и мощните комуникационни мрежи, усленяват компаниите да инвестират и търгуват с други държави. Много компании инвестират на местно ниво, за да подсигурят поръчките си и да бъдат близо до пазарите, които развиват Насоките за мултинационални предприятия, създадени от Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР), предоставя на тези компании кодекс за поведение.

Какво/и са насоките на ОИСР?

Насоките на ОИСР за мултинационални предприятия са едни от най-важните и всеобхватни международни инструменти за насърчаване на отговорно бизнес управление. Те съдържат принципи за отговорно бизнес поведение в международен контекст в области като правата на човека, социални въпроси, околната среда, борбата с корупцията, данъчно облагане, интересите на потребителите, отчитането, изследвания и конкуренция. Насоките на ОИСР отразяват политическия консенсус между страните, които съгласуват какво може да се разглежда като подходящо и справедливо бизнес поведение и какво поведение може да бъде очаквано. Насоките на ОИСР представляват препоръки, изготвени от 35-те страни членки на ОИСР както и дванадесет други участващи и са насочени към мултинационални предприятия, които осъществяват бизнес в или от една от страните, които са се присъединили към тях. Една компания се счита за мултинационална, ако участва в чуждестранни дейности, свързани с търговия или инвестиции, независимо от размера им. Това означава, че малките и средните фирми също могат да бъдат мултинационални предприятия.

Какъв е правният характер на Насоките на ОИСР?

Насоките на ОИСР включват набор от препоръки адресирани от правителствата към компаниите, като спазването им е доброволно. Насоките определят принципи и правила за отговорно бизнес поведение, което е в съответствие с международно признати стандарти. Въпреки че Насоките на ОИСР не са правно обвързващи, българското правителство очаква българските компании да ги спазват.

Какво е Национална контактна точка?

Правителствата на участващите страни създават Национална контактна точка (НКТ), натоварена с изпълнението на задълженията си съгласно Насоките на ОИСР. Тези контактни точки имат задачата да повишат осведомеността на компании, синдикати и гражданско общество за Насоките на ОИСР. Те също така действат като посредници между различните страни в случай на жалба поради евентуално неспазване на Насоките. В България НКТ се намира в ... и е под юрисдикцията на Министерството на иновациите и растежа на Република България. Цялото вземане на решения и дейностите, предприети от българската НКТ, се координират в Работната група на НКТ, която включва представители на правителството, национално представителни организации на работодателите, национално представителни организации на работниците и служителите и представителите на неправителствени организации. НКТ редовно се консултира с работната група по Насоките на ОИСР.

Кой може да подаде жалба срещу компания и как се прави това?

Жалби могат да подават всички физически и юридически лица или да правят запитване към НКТ – независимо дали са представители на бизнеса, синдикати, неправителствени организации или частни лица. Жалбоподателят трябва да може да докаже, че има законен интерес по въпроса и да може да обоснове подадената жалба основавайки се на „добър воля“. Жалбите трябва да се подават (по пощата, когато е възможно по имейл) в страната, в която е извършено потенциалното нарушение на Насоките на ОИСР. Ако няма НКТ в тази страна, компаниите трябва да подават жалби към НКТ в държавата, в която е седалището на компанията. Списък с данните за контакт на всички НКТ може да бъде намерен на уебсайта на ОИСР (<http://mneguidelines.oecd.org/ncps/>)

Как се третират предполагаемите нарушения?

НКТ първо проверява дали жалбата може бъде приета. Изявленията, които отговарят на критериите се разглеждат от участващи страни, както и други експерти, ако е необходимо. Ако НКТ приеме повдигнатите въпроси за по-нататъшно разглеждане, провежда поверителни изслушвания с участващите страни и работи за конструктивно и съвместно решение като част от процедура по медиация. Работната група разглежда случаите, по които е сезирана, като при необходимост може да прави собствено проучване и да наема експерти . След като този процес приключи, НКТ публикува окончателно изявление, независимо от дали страните са успели да

постигнат споразумение или не. В случаите, в които не може да бъде постигнато споразумение от страните, окончателното становище може да изложи препоръки относно прилагането на Насоките на ОИСР.

Как българската НКТ насърчава Насоките на ОИСР?

НКТ предоставя информация на заинтересованите лица и институции от политическата сфера, бизнеса и гражданското общество. Редовно взема участие в релевантни събития, прави презентации, участва в дискуссионни панели и отговаря на запитвания. НКТ работи в тясно сътрудничество с членовете на Работната Група на Насоките на ОИСР, с цел подпомагане на тяхното насърчаване, като организира и подпомага релевантни събития и разпределя публикуваната информация.

Съдържание на Насоките на ОИСР

➤ Основни политики

Главата върху основните политики предоставя обобщение относно целите и най-важните препоръки за провеждане, заложи в Насоките на ОИСР. Това включва и препоръки за устойчиво развитие, надлежна проверка, насърчаването на местен капацитет и човешки права.

➤ Разкриване на информация

Условието за разкриване на важна информация пред обществото е важна мярка, свързана с изграждането на доверие. Мултинационалните компании трябва да информират обществото не само относно тяхното финансово представяне, но и относно всички останали важни аспекти от икономическата им дейност, като това как успяват да отговорят на социалните и екологични стандарти и какви рискове предвиждат във връзка с тази дейност.

➤ Човешки права

Независимо от техния размер, сектор, оперативна дейност и структура, мултинационалните предприятия са задължени да спазват човешките права.

По този начин ОИСР подчертава отговорността на компаниите да зачитат човешките права като им залага важни критерии за провеждане на проверки и като гарантира, че тяхната икономическа дейност няма да има отрицателно въздействие върху човешките права.

➤ **Трудови индустриални отношения**

Тази глава урежда международно признатото ядро от трудови стандарти на Международната организация на труда (МОТ), включително свободата за сформирание на сдружения и колективно договаряне, премахването на всякаква форма на принудителен и детски труд, и елиминирането на дискриминацията в работното ежедневие. Мултинационалните предприятия и трудови организации трябва да работят заедно по конструктивен начин съобразно приложимите законови и регулаторни рамки и да насърчават сключването на ефективни споразумения за изплащане и условия на труд. Потенциални последици в резултат на промени в търговската дейност, като например колективни съкращения, трябва да бъдат обявявани предварително, а ефектът им олекотен. Където е възможно, служителите трябва да се набавят на местно ниво, а обучението им трябва да води до подобряване на техните умения.

➤ **Околна среда**

Във връзка с опазването на околната среда, препоръката към мултинационалните предприятия е да въведат ефективни системи за управление на околната среда, като прозрачното отчитане да бъде водено на принципа на предпазливостта и да имат ефикасни планове за въздействие срещу всякакви вреди, причинени на околната среда. Те трябва постоянно да се стремят да подобряват своите екологични показатели.

➤ **Борба с корупцията**

За да се борят с корупцията, мултинационалните предприятия не трябва да предлагат, обещават, дават или изискват подкупи по директен или косвен начин. Те трябва да отказват искания за подкупи и да правят дейността срещу борба с корупцията прозрачна (например, системи за управление и контрол).

➤ **Потребителски интереси**

За да бъде уважен потребителския интерес, мултинационалните предприятия се поощряват да въвеждат практики за честно водене на бизнес, маркетинг и реклама и да гарантират безопасността и качеството на своите продукти и услуги. Това включва аспектите на адекватна продуктова информация и защитата на личните данни.

➤ **Наука и технологии**

Мултинационалните предприятия се призовават да прилагат процедури, които позволяват прехвърлянето и бързото разпространение на технологии и експертиза, без да се пренебрегва защитата на правата на интелектуалната собственост.

➤ **Конкуренция**

За да защитят конкуренцията, мултинационалните предприятия трябва да прилагат правилата за честна конкуренция и да не сформират картели, които нарушават нейното равновесие. Правилата за конкуренция в съответните държави трябва да се спазват.

➤ **Данъчна практика**

В сферата на данъчната практика, мултинационалните предприятия трябва да имат принос към публичните финанси в рамките на приложимите закони и регулации и да са в съответствие с данъчните правила и регламенти на държавите домакини, с чиито данъчни власти да бъдат в сътрудничество.

Публикувано от

Изпълнителна агенция за насърчаване
на малките и средните предприятия (ИАНМСП)

www.sme.government.bg

ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ
НА МАЛКИТЕ И СРЕДНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ